

și turnulețe. Casele din jurul pieții sînt toate legate prin arcade. Înlăsinirea circulației s-a făcut prin lărgirea străzilor care duc în piață. Administrația orașului și conducerea oficiului de construcții au trebuit să lupte cu proprietarii și să-i cîștige pentru o reconstrucție unitară și armonioasă a orașului lor.

Ca să-i despăgubească, s-a construit pentru ei înafara vetrei orașului un cartier nou „cu o bună înfățișare arhitectonică”.

Încheiem sintetizarea articolului prof. arhitect Hoff cu propriile lui cuvinte : „... sperăm că și alte orașe vor avea de învățat din acest exemplu, pentru ca ceea ce clădim noi, în est și vest, să dea oamenilor din nou imaginea fidelă a unei adevărate patrii...”.

C. V. Pușcașu

Arhitect ing. dipl. IOSIF WIEDMANN - München, *Der Wiederaufbau der Allen Akademie in München*, în „Deutsche Architektur”, 11, 1955, p. 500—505, cu 3 fotografii și 4 planuri diferite.

Academia de Științe din München a fost ridicată între anii 1574—1597, de arhitecții Mendel Dietrich și Wolfgang Müller, după planurile lui Friedrich Sustis. Construcția era lucrată în stilul Renașterii și cuprindea: parter, mezanin și 2 etaje. Fațada o avea spre sud (Neuhauserstrasse), cu un ieșind pînă în stradă în colțul de vest, iar partea de est era mai retrasă cu o mocă pictată.

În complexul de clădiri erau Academia și un muzeu preistoric iar în partea dinspre corul bisericii sf. Mihail locuiau călugării ieziuiți.

În bombardamentul din 24 mai 1944, clădirea a fost dărîmată, rămînînd în picioare doar biserica, fără acoperiș și boltă, iar în unghiul ieșit în afară, s-au păstrat numai pereții din fațadele de est și dinspre biserica sf. Mihail.

Reclădirea monumentului a început în 1950, cu partea nordică — lucrare executată de Bayer. Partea dinspre biserica sf. Mihail s-a reconstruit între 1953—1955 de însuși autorul articolului sintetizat de noi. Zugrăveala fațadei este opera prof. Hermann Kaspar, renumit prin mozaicurile din sala Congresului de la Muzeul german. Lucrările făcute au respectat „întreaga operă arhitectonică simplă cu fațadele văruiate și ferestrele obișnuite...” care „se mențin încă și astăzi, în mod normal, ca și pe vremea construirii inițiale...”. De exemplu la partea dinspre Neuhauserstrasse, între Karls — și Marienplatz, care este „de un extraordinar efect arhitectonic...”. Singurele inovații în partea nou clădită au fost : înlocuirea arhitecturii Renașterii, bogat și tare profilată cu elemente corespunzătoare timpurilor de astăzi; înlo-

cuirea portalului din zidul de est al frontonului cu două arcade; în fine amenajarea într-un vast vestibul al pasajului de sub fronton, care va servi și cafeneaua ce se deschide în aceeași clădire, la parter.

Complexul vechii Academii din München e ocupat acum de Banca de Credit Agricol, „Das Bekleidungs haus Hettlage”, și de Oficiul statistic al țării. Întrucît Neuhauserstrasse este astăzi principala stradă comercială din mijlocul orașului, instituțiile care au folosit în trecut această clădire au fost mutate într-un loc mai liniștit.

C. V. Pușcașu

Konkurs SARP nr. 193 na architektoniczne rozwiazanie placu zamkowego i zwioztzanego z nim obszaru starego i nowego miasta w Warszawie [Concursul S.A.R.P. (Asociația Arhitecților din Republica Populară Polonă), nr. 193 pentru restaurarea arhitectonică a Pieții Castelului și a spațiului respectiv al vechiului și noului oraș din Varșovia], în „Arhitektura”, Varșovia, 1955, nr. 6 (92), pp. 151—171. (cu 87 vederi panoramice, planuri, machete etc....).

E vorba de concursul închis pe care l-a organizat Asociația Arhitecților polonezi la recomandarea Comisiei Centrale a reconstrucției Varșoviei. La concurs au participat 9 concurenți invitați de Prezidiul Comisiei Centrale a reconstrucției Varșoviei, la propunerea S.A.R.P.

Principiile generale ale programului au arătat scopul principal al concursului : cum să se încadreze în totalitatea orașului actual cartierul vechii Varșovii.

Trăsăturile caracteristice ale orașului vechi sînt următoarele :

1. Are ca element principal Castelul vechi de peste 700 ani. În jurul acestuia sînt fragmente și ansambluri monumentale, unele reconstruite și altele care pot fi reconstruite.

2. Este cel mai aproape de Vistula și are un rol dominant în silueta orașului, în special pe partea cartierului Praga.

3. Este partea orașului care joacă, în acord cu planul general de reconstrucție a Varșoviei, rolul unei verigi de legătură : Calea istorică „Belvedere” — castelul piața Krasniskich, cu artera principală a orașului, str. Marszałkoska — Novotki.

Directivele fundamentale pentru realizarea scopului de mai sus au fost definite astfel :

a) Clădirea proiectată trebuie să corespundă în totul posibilităților actuale de utilizare, atît în sensul planificării interioare, cît și în ce privește comunicațiile urbane; puncte de oprire, stații etc. În lungul malului zidit al Vistulei, în spațiul de la castel pînă în str. Zakatna, trebuie să apară eleviația, pe plan mare, a totalității-vechiului și noului oraș — dinspre Vistula

Ea trebuie să armonizeze orașul vechi și nou cu elemente existente ale siluetei atât din acest raion, cât și din întregul oraș, dar în primul rând cu Palatul Culturii și al Științei.

b) Restaurările trebuie să păstreze trecerea actuală peste Vistula.

c) Zidurile de apărare, ale porților și turnurilor — medievale izolează vechiul oraș. Restaurarea nouă trebuie să armonizeze aceste părți istorico-medievale cu construcția existentă a clădirilor din secolele XVII XVIII și XIX.

d) Castelul Varșoviei, clădire de o deosebită importanță națională, trebuie să domine în jur, atât în perspectiva din partea Vistulei, cât și dinspre străzile Kralowski-Przedmiesci.

Proiectul prezentat nu are o temă obișnuită. El necesită tratarea curajoasă a problemei : acordul dintre posibilitățile creației și plastice cu elementele istorice. Reconstructura sau distrugerea obiectelor monumentale trebuie să fie fundamental argumentată și înlocuită cu noi valori arhitecturale.

Directivele generale de proiect au trebuit să cuprindă :

Planul spațial 1 : 1000 cu : planșa fundamentală de concepție, planșa cu indicarea cubaturii existente și planșa privind cubatura proiectată și cea existentă

Planul urbanistico-arhitectonic al pieții Palatului 1 : 200 (numai panorama din str. Bednarski înspre Zakatnej este 1 : 500).

Directivele de program ale „blocului” castelului au cuprins : schema perspectivelor de nivel ale edificiului castelului 1 : 500, elevația și secțiunea 1 : 200, cinci perspective ale castelului și o perspectivă totală a vechiului și noului oraș — pe fondul întregii Varșovii dinspre malul canalului Zeranski.

Prezidiul juriului concursului a fost format :

— din partea Comisiunii Centrale a reconstrucției Varșoviei — 12 persoane, în majoritate ingineri — arhitecți, între care ministrul Culturii și Artelor și vice ministrul construirii orașelor și așezămintelor.

— din partea S.A.R.P. — cpt arhitecți.

În urma discuțiilor care au avut loc, au fost eliminate 5 lucrări ca necorespunzând premierii, 2 au obținut premiul II, una premiul III și alta premiul IV.

La *aprecierea lucrărilor* în ordinea valorii lor, se specifică pentru fiecare : autorul proiectului, proiectantul coloristic și arhitectii din colectiv.

Cele 9 lucrări prezentate sînt însoțite de vederile panoramice, planurile, machetele etc. prevăzute în programul și directivele concursului.

În Capitala țării noastre se pregătește construcția și amenajarea Pieții Bălcescu... Marile lucrări care se execută în acest sens la Varșovia pot fi de folos.

C. V. Pușcașu

DERCSÉNYI DEZSŐ, *Tíz év műemlékvédelme* [Zece ani de protecție a monumentelor], în „Magyar építőművészet”, Budapesta, 1955, IV, 3—5 pp. 129—137 cu 33 de fotografii și o acvarelă.

Lucrarea cuprinde capitolele : legea și organizarea, evidența monumentelor istorice, metodele de restaurare și ... deteriorarea monumentelor și restaurările din R.P. Ungară.

I. *Prima protecție a monumentelor maghiare* este prevăzută în Legea din 1881, art. XXXIV.

În baza ei proprietarul care nu voia sau nu putea să repare o clădire declarată monument istoric, anunța acest lucru Ministerului Cultelor și Învățămîntului, organul competent, care în termen de trei luni, ori expropria clădirea, ori o lăsa să se dărîme... Pentru a nu fi obligat să dea însă permisiuni de dărîmare — întrucît nu s-a ajuns niciodată la expropriere din cauza lipsei de fonduri — guvernul a ajuns la soluția ca să declare „monumente istorice de întreținut...” numai „43 clădiri...”. S-a încercat a se îndrepta anomaliile acestei legi prin proiectele de legi din 1911 și 1942, dar fără rezultat. În prezent, protecția monumentelor istorice din R.P. Ungară este asigurată prin Decretul-lege 13/1949 al Președinției Consiliului de miniștri. Prin acest decret se adaugă la „valorile artistice sau istorice” din 1881 și „valorile arheologice, etnografice...” și în primul rând „monumentele de artă populară”. Legea deosebește două categorii de monumente : monumente declarate ca „necesare pentru a fi păstrate” și monumente „cu caracter de monument istoric”... ; declararea primei categorii cade în sarcina ministerului, iar cea de a doua revine autorităților monumentelor respective. Protecția privește ambele categorii de monumente. Ea „leagă orice transformare, refacere, restaurare etc. de obținerea unei autorizații, îi protejează împrejurimile și asigură cetățenilor dreptul de vizitare...”. Restaurarea este obligația proprietarului ; dacă acesta nu o execută, restaurarea se poate face de autorități contra valoarea ei putînd fi recuperată sub formă de impozite. Sancțiuni severe asigură aplicarea acestei legi.

Instituțiile de organizare pentru protecția monumentelor istorice din Ungaria sînt următoarele : Comitetul de Stat al monumentelor istorice, transformat în 1934 într-o instituție de specialitate „Centrala muzeelor și a monumentelor istorice”, apoi Ministerul Educației Naționale, iar din iunie 1953 — Consiliul de miniștri. În timpul de față protecția monumentelor depinde de Ministerul Construcțiilor. Rapida schimbare a organizării a determinat insuficientul randament al lucrului. De aceea se impune, după exemplul U.R.S.S. și al R.P. Polone, crearea unei instituții operative proprii, cu organe de proiectare și de execuție îndrumate de autoritățile pentru monumentele istorice.